

EGODNJA DANICA.

Katolski cerkveni list.

№ 3.

V četrtek 16. prosenca.

1851.

Edina pot v nebesa

ali

podučenje od razložkov prave katolske vere
memo drugih nekatolskih ver.

(V pogovorih med duhovnim pastirjem in vernikom.)

Spisal Peter Hieinger.

Šesti pogovor.

Nauk od Jezusa Kristusa in njegoviga
odrešenja.

V. Kadar človek veliko nesrečo pogleda, katero je greh Adamov nam vsim prinesel, se pač toliko večji pokaže dobrota in ljubezin, s katero se je Bog nas revnih in grešnih usmiliti, in nam odrešenje pripraviti hotel. Pa ljudje une vere, ker od izvirniga ali poerbaniga greha drugače kakor katolska vera uče, tudi morebiti od odrešenja kaj drugače mislijo.

D. Od tega se bodele kmalo prepričali. Verski nauki so med seboj tesno zvezani; ako se v enim kaj spremeni, se kmalo tudi v drugim kaj spreverne. Vzemimo tedaj nar popred to: Kdo je naš Odrešenik?

V. Naš Odrešenik je Jezus Kristus, kateri je edinorojeni Sin božji, Bog in človek skupej, tudi naš učenik in zapovednik, kteriga vsi kakor svojiga Gospoda spoznamo.

D. Zares je Bog svet ljubil, de je za vsih nas odrešenje dal svojiga ediniga Sina, tistiga, kateri je po naturi njegov Sin, iz Očeta rojen od vekomaj, ne stvarjen, ne potem v Sina sprejet. Za taciga je Jezusa Oče nebeški sam razglasil, za taciga se je Jezus sam spričal; za taciga ga je katolska vera vedno spoznala, kakor je bilo tudi v Nicejskim zboru poterjeno. Kakor Sin božji je Jezus Kristus v resnici Bog, Očetu v vsim enak; on je pa tudi v resnici človek, nam v vsim podobin razun greha; tako je zamogel naš srednik biti, človeka z Bogom spraviti. Pomniti je pa, de ako ravno Bog in človek skupej, je vonder le en sam Kristus, v eni in sicer božji osebi ali peršoni. Niste namreč v Kristusu zato dve peršoni, ker ste

dve naturi vkupej, kar je katolska cerkev v Efezanskim zboru poterdila; pa tudi ni ena sama natura v Kristusu, ker je le ena peršona, ampak obe naturi, božja in človeška, ste v njem popolni, razločeni, nezmešani, desiravno skrivnostno združeni, kakor je bilo v Kalcedonskim zboru spoznano. Zatorej se Marija prečista Devica po pravici božja Mati imenuje, ker je Jezusa od s. Duha spočela in prečudno rodila. Pa tudi dvojno djanje in dvojna volja, namreč po božji in po človeški naturi, se v Kristusu razloči, kakor je bilo v III. Carigradskim zboru izrečeno. — Vse to se iz besedi s. pisma spriča, kjer se Kristus zdaj kaže, govori in dela kakor Bog, zdaj kakor človek; pa vonder vedno v ravno tisti osebi ali peršoni govori in dela. — Na eni strani na primero govori: „Jaz in Oče sva eno; kakor Oče dela, tudi Sin dela“. Na drugi pravi: „Jaz sim manjši od Očeta“. V vsim tem je tudi ločena greška ali staroverska cerkev z nami ediniga nauka.

V. Oni so vse veliko bolj na tanko razločili, kakor sim jaz vedil dopovedati.

D. Je tudi potrebno na tanko razločiti, de se resnica prav spozna, de ne ostane vse tako negotovo, in na dve strani dvomljivo, kakor v besedah novoverceov. Še to naj pristavim, de Kristusa mi katolčani kakor svojiga Gospoda in pastirja, kakor kralja nebes in zemlje spoznamo, de ga kakor Boga in Gospoda molimo.

V. De per unih, ki so druge vere, je nauk od Kristusa drugačin od katolskiga, sim že popred previdil; zakaj veliko sicer pripovedujejo, de je on Gospod, učenik in zveličar, de je z nebes prišel, in zopet na desnici božji sedi, naravnost pa njega Boga in božjiga Sinu ne imenujejo.

D. To ste prav opomnili. Pa v začetku so bili luterani in kalvinijani s katolskim naukam edini, in so naravnost spoznali, de je Jezus Kristus Bog in človek; le na tisto misel je bil Luter posebej zašel, kakor de bi Kristus tudi kakor človek božje lastnosti imel, na primero povsod pričujoč bil, kar je besedi s. pisma očitno nasprot. Zatorej Tridentski zbor v tej reči ni imel veliko zavračevati.

Nekteri med tistimi prenarejanci vere so se pa kmalo dalje ločili: ti so trdili, da je Kristus le na videz človek, ali da je telo z nebes seboj prinesel, da bi tedaj ne bil nam enak po človeški naturi; drugi pa, zlasti socinijani ali unitarii, so učili, da je Kristus zgolj človek, in nima božje nature. Ako ga oni božjiga Sinu imenujejo, jim to malo več pomeni kakor to, ko se mi božje otroke spoznamo; Kristus jim ni po naturi božji Sin, ampak le za tacega vzeti: pristavijo pa, da je on v nebesa po nauk šel, preden je učiti začel. Za temi socinijani so dan današnji večidel vsi potegnili, kateri se evangelijske imenujejo, in Kristus jim ni v resnici Bog, ampak le človek, desiravno bolj visok, bolj moder, bolj pobožni; in le komaj si nekteri še upajo staro vero od njegove božje nature očitno spoznati: nekterim pa že Kristus celo ni nič več kakor grešni človek! Tako daleč so prišli tisti prenarejanci vere! Ako se na to pogleda, je čudno, da se v tistih bukvicah nam katolčanom toliko očita, ker imamo cerkvene poglavarje, ki so tudi pozemeljski ljudje. Sej per tem Kristusa Gospoda nismo zaveržli, ko pravimo, da so cerkveni pastirji njegovi namestniki; marveč nam je on toliko višji, ker ga praviga Boga in božjiga Sinu spoznamo.

V. Res, da ne vedó, kaj govore, ko nas tako grajajo. Kaj pa uni ljudje druge vere vonder od Matere božje pravijo? Katolška misel je, da je Marija Devica brez madeža greha spočeta bila, da nikdar sama ni greha storila, in da je vedno devica ostala.

D. Visoko čast Marije device so že stari luterani in kalvinijani podkopovali, ker so djali, da ni samo poerbaniga greha, ampak tudi lastne grehe nad seboj imela; tudi jim je bilo njeno deviško ime tern v očeh. Zatorej je rekel Tridentinski zbor, da v besedi od greha noče zapopasti Marije device. Zdanjim novovercam, se lahko razume, da pa ona celo ni nič več, kakor ktera si bodi druga žena, kakor jim Kristus sam je tudi le zgolj človek! Tako se med njimi Kristus in njegova presveta mati v nič devati sme! In potem še toliko s samolastno hvalo pripovedujejo, da s. pismo imajo in berejo! — To pa moram tukej pristaviti, da greški kristijani ali staroverci nič drugače od Marije ne mislijo, kakor mi katolčani; tudi njim je ona božja mati, od greha čista, brez madeža devica, samo da z nami vred te misli očitno ne izrečejo, da je bila že v spočetju greha čista ohranjena. Kar sim nekteriga že slišal praviti, kakor da bi oni od matere božje napak mislili, ne zadene njih, ampak krivoverske nestorijane, kateri so še v juternjih krajih najti.

V. To me veseli slišati, da staroverci tudi mater božjo časte kakor mi; sej sim tudi jaz v tej reči krivo mislil od njih.

D. Zdaj pride pa odrešenje Kristusovo posebej razložiti; katolški nauk od tega dobro veste.

V. De; namreč da je Jezus Kristus naše dolgove zase vzel, da je za nas pokorin postal, terpel in umerl, da je s svojo drago kervijo naše dolgove plačal in nas rešil, da je tako božjo pravico potolažil in nas zopet z Bogom spravil.

D. To je že prerok Izaija razločno napovedoval, to tudi potem apostol svetlo razlaguje, rekoč: „Niste bili z zlatam in srebrom odkupljeni, ampak z drago kervijo neomadeževaniga Jagnjeta, Jezusa Kristusa“. Od kteriga dolga pa nas je Jezus odrešil?

V. Od poerbaniga greha, in tudi od naših djanjskih grehov, od večnih štrafing pekla, od oblasti satana in smerti nas je on odrešil; tudi za časne štrafinge je zadostil; vonder tako, da se sami tudi imamo pokoriti, kolikor se sami po s. kerstu bolj zadolžimo.

D. To nam Tridentinski zbor bolj na tanko poterdi. Ali ni Kristus še kaj več za naše zveličanje storil in zaslužil?

V. Jezus Kristus nas je učil, kaj verovati, nam je zapovedoval kaj storiti, nam je zgled dal kako živeti; on nam je pa tudi pomoč od zgorej zadobil, da smo v stanu postaviti spolniti. On nam je dalje gnado in dopadajenje božje zaslužil, našim delam je vrednost za večno življenje dodelil, nam je nebesa in večno zveličanje pripravil.

D. Lahko se vsiga tega prepričamo iz s. pisma, in posebej vse to povedo očetje Tridentinskiga zbora. Kadar je vse to katolški nauk, ni razumeti, kako je zamogel Luter katolčanom očitati, da Kristusa in njegovo zveličanje zametvajo, in le nas in na svoje dela zaupajo; in tudi ni spoznati, kako une bukvice toliko govore, da evangelijski Kristusa Gospoda, odrešenika in zveličarja imajo, kakor da bi katolčani nič za njega ne vedili.

V. Kaj pa vonder luterani, kalvinijani in zdanji evangelijski od Jezusoviga odrešenja uče?

D. Kaj da so nekdanji luterani in kalvinijani od Jezusoviga odrešenja mislili, se spozna iz njih bukev. Tamkej spoznajo nauk katolškemu podobin; gredo pa dalje, ter pravijo, da je Kristusovo zadostenje takošno, da grešniku samimu ni nikdar tudi za lastne grehe spokornih del treba; terdijo še, da je Kristus svoje celó od vse postave rešil, tako da človeku ni nič potreba dobrih del opravljati. To je zares čudin nauk, ko vonder Kristus sam tolikrat spolnovanje zapoved tirja, in pred njim preroki in za njim aposteljni tako pogosto pravično djanje in pobožno življenje priporočajo. Pa tisti prevračevalci vere niso mogli drugače učiti: ker so djali, da je človekova natura po grehu vsa od hudiga, da je človek le kakor kamen in les, zatorej tudi niso mogli nobenih dobrih del od njega tirjati. Še eno je opomniti: Za koga je Kristus umerl?

V. Za vse ljudi, tako pravi ob kratkim kersanski nauk, desiravno se vsi njegoviga odrešenja deležnih ne storé.

D. S. Pavel na ravnost pove: „Kristus je za vse umerl. Kakor v Adamu vsi umerjô, tako bodo v Kristusu vsi oživljeni“. Vonder glejte, kalvinijani so kdaj večidel trdili, da je Kristus le za izvoljene umerl, za une pa ne, kateri so zaverženi. Ker je namreč Calvin učil, da je ene Bog že naprej, brez razločka njih del, za pogubljenje odločil, potem res ni bilo misliti, čemu bi bil Kristus za tiste še kaj storil. Tako en drugačin nauk še družiga za seboj pelja, da je prevračanje vsiga nauka toliko huji.

V. Kaj pa zdanji novoverci od Kristusoviga odrešenja pravijo?

D. Kaj da posebej pravijo, bi ne vedil skorej reči: v tistih bukvicah se nič ne najde, zakaj da je Kristus odrešenik imenovan. Lahko je razumeti, zakaj da je odrešenje tako malo razloženo: ker namreč zdanji evangelijski za poerbani greh, za satana in tudi za pekel malo ali nič ne vedo, zatorej tudi odrešenja po katolškim nauku ne razume-

jo. Že socinijani so učili, da je Jezus po tem odrešenik in zveličar, ker je bil dober učenik, je Mojzesovo postavo oddvignil, je boljši zapovedi dal, prihodnje plačilo oznanil in tako človeka bolj za dobro poterdil. S svojo smertjo, so pravili dalje, je Jezus le svoj uk poterdil, in nam lep zgled dal. Od kaciga zadostenja, od kaciga zaslužnja Jezusoviga niso nič vedili. In ravno takošini je tudi večidel nauk zdanjih evangelcov; ime odrešenika in zveličarja v njih ustih ne sme motiti, zakaj ne pomeni nikdar toliko, kakor v katolski veri. Na takošini nauk evangeljcov tudi namerjajo besede, da Bog človeški rod zmirej k večji popolnosti pelja, zmirej čistejši spoznanje, zmirej popolnisi pravico uči. Po njih misli je človeški rod, od začetka razumin in izobražen, dobil kdaj tukej učenika Mojzesa, in tamkej družiga modriga moža; boljši od vsih teh učencikov je bil Kristus, in boljši od njega so mende še učeniki zdanjih novih ver.

V. Zdaj pač vidim, kako bi se človek po samim videzu besede lahko motil.

Svet v zadevi nove cerkvene pesmarice.

Z veseljem smo brali v 44.--46. in tudi v poslednjim listu vlašnega tečaja „Zg. Danice“ dopise v zadevi nove cerkvene pesmarice, po katerih se nam hvale vredno prizadevanje glasno razodeva, Slovencov cerkveno petje zboljšati, in visokimu pomenu cerkvenih opravil vredno storiti. Dopustite mi toraj, častiti gospodje! da tudi svoje misli v tej zadevi razodenem.

Ko so se pretresovale pesmi, ktere da bi s svojimi napevi nar. pristojnisi bile, da bi se v ta namen porabile, smo dostojniga pretresa g. Potočnikovih svetih pesem z g. Riharjevimi napevi z žalostjo pogreševali.

Tako dobro v poetičkim kakor tudi v slovniškim in logičkim oziru je ne najdem nabire slovenskih cerkvenih pesem, ki bi zaslužila, da bi se Potočnikovi primerila. Krasni govor, ves primerin visokimu pomenu službe božje v gladki, lahko razumni slovenski besedi, najdemo v vsaki verstki. Pesmi so kratke, pa gotovo je v vsaki verstici z malo besedami več rečeniga, kakor nasproti v marsikteri perporočevanih pesem, ktere so razun nekaj malih veči del brez vsiga jedra in zraven tega še polne slovniških pogreškov. Posebno mile so Potočnikove pesmi v čast Marije, ki se pa tudi med prostim ljudstvom tako lepo razširjajo, da boš malokje pastarčico našel, ktera bi ne prepevala o slavi Marije.

Napevi k tem pesmam, od g. Riharja četveroglasno postavljeni, so milejši od vsih drugih do zdaj izdanih slovenskih cerkvenih napevov. Po vsih harmoničkih postavah so izpeljani in vseskozi duhu pesmi primerjeni. Naj se jim tukaj primerijo napevi Majarjeve pesmarice! —

Spoznamo sicer hvaležni zasluge g. Majarja, ki si jih je z nabiranjem starih pesem in napevov pridobil, ter jih pozabljenju otel, tode na ravnost moramo reči, da te pesmi z napevi vred, s temi neprijetnimi obrazi, s kterimi so se nam v roke dale, v sedanjim času niso za rabo, in vem, ko bi se ktera v ljubljanski škofijski cerkvi zapela, bi se ji vse posmehovalo. Te pesmi z napevi vred so bile v prejšnjih časih veči del brez vsih pesniških in glasbinih vodil nar. verjetnisi od starih v slovenšini in glasbi še ne zurjenih, vseskozi premalo omikanih pevcov in organistov zložene, in se toraj v tem oziru narodnim pesmam

vverstiti morajo *). Ker se je narod takih pesem privadil, in se nekterih v pomanjkanji boljših posebno priprijel, bi bilo iz serca želeli, da bi se od razumnih slovenskih pesnikov prekovale in v prijetnisi, sedanjimu omikanimu času primernisi obleko vtaknile. To je tudi Potočnik z nekterimi storil. V priliko tukaj zavernem častite bravce na dve pesmi iz njegovih „Svetih pesem“, drugih bukvice, namreč na „Sv. križev pot“ in na pesem „V adventu“. Obe ste stari slovenski cerkveni pesmi, ki se nam tukaj s prijetnisi obrazama pokažete, in ako nju napeva pretresemo, je očividno, da je tudi Rihar stara napeva kaj umetno v novejši obleko vtaknil, in vender ni prejšni narodni duh iz nju zginil. Ob enim rečemo, da se mora ravno to zgoditi z boljšimi Majarjevimi pesem in njim pridjanimi napevi, preden bodo za rabo.

Dolinarjevih pesem se veliko z lepimi, visoko poetičkimi mislimi začne, pa z žalostjo moramo reči, da izpeljana v tem duhu ni vsaka. Predolge so namreč, in mislim, da se ne motim, ako ravno to za vzrok imam, da se misli, ki so preveč raztegnjene in razvlečene, vzajemno ne nasledujejo. Med napevi k tem pesmam se najdejo nekteri, ki so po glasbinih vodilih sestavljeni, pa le nekej jih je, ki jim velja ta hvala.

Iz tega pretresa se lahko povzame, da bi zarabo nove cerkvene pesmarice ne toliko Majarjeve in Dolinarjeve (po dopisu v 44. l. „Zgod. Dan. 1850“, kakor veliko več Potočnikove „Svete pesmi“ z Riharjevimi napevi posebno pozornost zaslužile. Dobijo se pri bukvočrtnu Leopoldu Kremžarju v Ljubljani pod naslovom: „Svete pesmi, zložil Bl. Potočnik“, v bohoričici natisnjene, prve in druge bukvice v enim zvezku po 17 kr. sr. Prve bukvice obsežejo na 142 straneh 67 pesem, in druge na 94 straneh 40, toraj oboje skup 107 kratkih, pa jedernih pesem. Napevi se dobijo v dveh zvezkih, za vsake bukvice posebej, po 1 gold. 10 kr. sr. zvezek. Še ene bukvice je izdal g. Potočnik v novejši dobi pod naslovom: „Slava Marije“, ki obsežejo večlepih pesem v čast Marije, ki se dobé z Riharjevimi napevi pri Leop. Kremžarju po 30 kr.

Vem, da so te pesmi s svojimi napevi še malo znane pri naših bratih, pri Štajarskih in Koroških Slovencih, kteri mične narodne pesmi tako milo spevajo, v cerkvenim petji pa gotovo do zdej še za Krajnci zaostajajo, ter iz serca želim, da bi se gospodje duhovni pastirji o priložnosti sami prepricali, kako milo in ganljivo se te pesmi po večih farah na Krajskim, posebno zvestno pa v škofijski cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani pri zjutranjim cerkvenim opravilu pojó. Skozi več let sim imel priložnost v imenovani cerkvi poslušati to prelepo petje, kteriga vredno pohvalo sim mnogokrat slišal ne le od ljubljanskih Slovincov, temuč tudi od ptujcev, ki slovenskiga ne umejo. Posebno veliki teden pri obiskovanji božjiga groba z vsiga mesta pobožno ljudstvo vkup vre, ko se zvečer po 6. uri globoko ganljive pesmi od terpljenja Jezusoviga pojó.

*) Še dan današnji najdeš, žalibog! v posameznih krajih organiste, kteri, z boljšimi izdelki ali čisto nič ali pa zlo premalo soznanjeni, za sleherni cerkveni god šepaste pesmi sestavljajo, in jim napeve prilastujejo, ki se malo da ne rečem nič ne razločijo od tistih ponočnih popevk, ktere so, hvala bodi novo oboroženi žandarmeriji! že zlo povsod omolkile. Narod se sčasama takih pošast privadi, in je po tem toliko bolj neobčutljiv za dobre, v cerkvenim duhu izdelane pesmi in napeve. Pis.

Svet, ki ga zdaj, ko sim prednost Potočnikovih pesem pred vsimi drugimi dovolj razložil, častitim gospodam duhovnim pastirjem podam, je ta:

Potočnikove „Svete pesmi“ z Riharjevimi napevi naj se, kakor nar boljši med vsimi te verste, po vsih slovenskih škofijah vpelejo, in — pesmarica je doveršena, lepo petje vstanovljeno, in toliko zaželjena edinnost v tej zadevi dosežena!

Tudi mi smo te misli, de lepe, duhu pesmi in napeva pristojne medigre cerkveno glasbo zlo povzdigujejo, in zopet tukaj najdemo v g. Riharju mojstra, kateri je nekterim napevam prav lepe pristavke pridjal, v pr. napevu od sv. Barbare, in mislim, de smemo upati, de nas bo slavní mojster uslišal, ako ga poprosimo, de naj enake pristavke vsim napevam dodene. Po moji misli bi bilo treba vsakimu napevu treh takih pristavkov, namreč: predigre (Vorspiel), medigre (Zwischenspiel) od eniga pesminiga odstavka do drugiga, in poslednjic h koncu pesmi sklepa (Nachspiel).

Tudi mi mislimo, de bi se smela vedno le ena sama pesem pri sv. maši peti. Naj lepši red za pesmi, ki se pri očitni službi božji pojo, je po naši misli ta: Od začetka sv. maše do „Credo“ naj bi se ob navadnih nedeljah, kadar se namreč pri maši ne odpeva, pela zverstno iz nemškega „Wir werfen uns darnieder“ poslovenjena Potočnikova pesem „Pred Bogom pokleknimo“, to de vsako nedeljo po drugim napevu, katerih nam je Rihar dovolj preskerbel. Od darovanja do povzdigovanja pa naj bi se pela pesem svetnika, kteriga god se je med tednam obhajal; ako bi se primerilo, de bi se ravno kak teden ne našla taka pesem, naj bi se pa pela pesem „Vera, upanje, ljubezen“, ali pa kaka druga enaciga pomena; v adventu adventne pesmi, ali pa kteravčast Marije: v postu postne pesmi, ali pa odterpljenja Jezusoviga. Po povzdigovanju do mašnikoviga blagoslova naj bi se pela ena ali druga pesem od sv. rešnjiga Telesa; pri mašnikovim blagoslovu h koncu sv. maše pa zadnji odstavek mašne pesmi. Vpraznikih pa, in sicer, kadarkoli se pri sv. maši odpeva, naj bi se pela Potočnikova mašna pesem „Bog! pred tvojim veličastvom“, kterije Rihar za sleherni del sv. maše drugačni napev pridjal, ali pa stara Haydnova mašna pesem „Pred stolom tvoje milosti“. Pesmi, ki so posameznim cerkvenim godovam pristojne, naj se pojo med gradualam in darovanjem. Po teh vodilih namreč se ravnajo veči del vsi boljši organisti ljubljanske škofije.

Preden svoj dopis sklenem, naj razodenem še ob kratkim svoje misli v zadevi splošnega petja. Res lepo in veličastno bi bilo zverstno splošno petje, pa z mnogimi težavami bi bilo tudi sklenjeno. Preteklo bi kaj let, preden bi se krepko vjemalo, ko bi se vpeljale. Težava je že za manj izurjeniga organista (ker mojstrov je le malo) napev po potrebi v nižjim ali višočejm načinu (Tonart), kakor je tisti, v katerim je pisan, gladko in brez spodtike igrati, kar bi bilo pa pri splošnim petju dostikrat neobhodna potreba, ter bi ga zlo oviralo. Tudi se pri splošnim petju, ako je le cerkev kolikej obširna, vseskozi zgodi, de nekteri pred ko drugi versto končajo, in zmotnjava je gotova. Še poverhi vsiga tega pa nekteri tudi pravijo, de splošno petje zlo po protestantovšini diši.

Ne zamerite mi, častiti gospodje! de sim Vam tukej z malimi besedami rane v tej zadevi prijateljsko roko odkriti skušal; v zadevi pesmarice pa blagovolite Vam tukaj prijazno podani svet bolj prevdariti in presoditi. Z Bogam!

V Šmartnem pri Liti 5. prosenca 1851.

Franc Serafin Adamič
učitelj.

Razgled po keršanskim svetu.

Iz Rima. Ker imajo zdaj avstrijski škofje veliko veči svoboda v oskerbovanji cerkveniga premoženja bo to tudi za tukajšno veliko vložitev „Maria deli anima“ dobre nasledke imelo. Dozdaj je večidel pod deržavnim vodstvom bila; vunder je pa oskerbovanje skorej le v laške roke peršlo. V denarnim obziru sicer škode ni bilo; vunder jih veliko graja, de se postavni namen ni spolnoval. Denar je bil namreč vložen za plačo precej nemških duhovnov, za sprejetje popotnikov in za podporo revnih, v Rimu prebivajočih nemških in belgijanskih rodovin. Upati je, de se bo v prihodnje ta namen pred očmi imel; še pravijo, de se bodo te vložitve vse nemške škofije vdeleževati smele.

Iz Angleškiga. Katoličanam protivno gibanje se je umirilo; že več dni sem časniki le malo od njega perpovedujejo. Ni se več bati, de bi se katoličanam svoboda kratila; vunder je pa ta pergodba ministerstvu, kakor tudi puzeyitam veliko sitnost perpravila. Russel se je s svojim pismam zlo zapletel; le nekoliko prenapetih si je perdobil; svobodomisleči so se deloma že njegovimu nesvobodnimu ravnanju odpovedali; kraljičniki pa, če tudi želé, de bi se katoličanam dane pravice perkrajšale, vunder Russela na to opominjajo, de mu nekdašnjost brani tak svet dajati. — Preiskovanje zoper puzeyite sta dozdej londonski in riponski škof perčela; oksfordski škof, ki je sam puzeyit, se je bolj stanovitniga skazal, in je tirjavo nekiga neduhovna zavernil. Londonski škof se zmira hoče, de bi Bennet službo popustil; soseska je večkrat poskusila svojiga pastirja obvarovati; žugali so mu, de se bo vsim plemenitnikom zameril, ki Benneta spoštujejo; pa vse nič ne pomaga. Riponski škof je ledsko cerkev našiga Zvelečarja preiskovati začel; to cerkev je Puzey sam sozidal (na vratih se bere: „Molite za grešnika, ki je to cerkev zidal“) in znano je, de tukej njegova velika stranka domuje. Za enkrat je bilo dvema duhovnama slovo dano; eden ni imel škofoviga poterjenja; eden je pa le diakon, in je vunder spovedoval. Velskimu škofu so duhovna zatožili, de ima svečnike na altanju; škof je pa odgovoril, de je to perpušena lepotija, in de je v te cerkvi že zavoljo razsvetljenja aveč potreba. — V več irskih škofijah so anglikanski duhovni tudi katoličanam protivne pisma spisali, ki so pa zavoljo inacih razmer vseskozi mirniši kot angleške.

Iz Egipta. Nova katoliška velika cerkev v Aleksandrii je bila na dan sv. Katarine, ktera je nje varhinja zvoljena, slovesno posvečena. Veliko evropejcev je bilo per te svečanosti pričujočih. Cerkev je za 3000 ljudi prostorna; altar je z lepo podobo svete Katarine ozaljsan, ki jo je avstrijska cesarica v dar dala. Tudi lepo greško cerkev zidaje; zidanje angleške cerkve pa ne gre prav od rok, ker se v primeri protimali soseski prevelika postavlja.

Iz Stuttgarda. Tudi tukajšna vladija se perpravilja postave zavoljo vrednišiga praznovanja nedelj in zavoljo reda cerkvenih shodov izdati.